

ik ga Bouwen & RENOVEREN

www.ikgabouwen.be

Special

40
jaar

DE WONING van morgen

- De geschikte ligging
- Langer zelfstandig wonen
- Minder energie, meer comfort
- Grote lezersenquête: de resultaten

Win een kraan
t.w.v. € 1.500
uit de Van Marcke Collection

RUWBOUW

- Luchtdichte buitendeuren
- Soepele isolatiematerialen

INTERIEUR

- Open badkamers
- Transparantie met glas

ENERGIE

- Ventilatie: comfort en gezondheid
- Overstap naar alternatieve bronnen

maandblad nr. 353 - september 2012
P509554 - 41e jaargang - € 3,50

Hoe beperkingen creatief te benutten...

De opdrachtgevers hadden een stuk bouwgrond gekocht in Wilrijk. Architect Cuypers en zijn team ontwierpen er een woning die helemaal afgestemd is op de omgeving en de persoonlijke smaak van de bewoners. Een geslaagd resultaat, ondanks de bestaande beperkingen...

Het bouwperceel is een typisch voorbeeld van een Vlaamse verkaveling. De te bebouwen oppervlakte, de dakvorm en de inplanting van de garage werden stedenbouwkundig strikt opgelegd en het waren de normen voor een klassieke rijwoning. De architect wilde weten hoe hij met die beperkingen kon omgaan zonder de omgeving geweld aan te doen. Tegelijkertijd wilde hij een private woning bouwen, die ondanks de beperkingen kon getuigen van zo veel mogelijk creativiteit.

Uiteraard wilden de opdrachtgevers een lichte, ruime woning die veel licht binnenlet. Eerst ging de architect op zoek naar de lokale eigenheden van het terrein, aard van de bebouwing in de buurt, de oriëntatie en de grondsamenstelling. Cuypers: "Op basis van het programma van de opdrachtgever, de strikte voorschriften van ruimtelijke ordening en de contextuele gegevens maakten wij een soort prototype, rekening houdend met de locatie."

"Bovendien wilden we de woning een zeker karakter geven. Het was daarbij van het grootste belang dat de structuur van de woning flexibel en dynamisch genoeg zou zijn om eventueel te kunnen inspelen op toekomstige wensen en verlangens van de bewoners."

Spectaculaire lichtinval

Een rijwoning is vaak een smalle doorzonwoning met ramen in het voorste en achterste gedeelte en een donker centraal gedeelte. Voor deze woning ging de architect op zoek naar een meer creatieve invulling van de beschikbare oppervlakte. Door de terrasvormige opbouw en twee vides creëert architect Cuypers onverwachte, diepe perspectieven en een doorkijk van op het gelijkvloers tot in de nok van het dak. Daarnaast vermeed hij zo veel mogelijk opdelingen in vertrekken waardoor de bewoners de maximale grootte van deze rijwoning kunnen ervaren.

Open versus gesloten

De voorgevel verradt geenszins de open structuur van de woning. Hij is opgetrokken uit donkergrijze baksteen en werd op de eerste verdieping over de volledige breedte in roosterverband (claustra) gemetseld. In tegenstelling tot de afgesloten voorkant is de achtergevel volledig in glas. Op het gelijkvloers werden grote schuiframen geplaatst. Op de verdieping koos de architect voor een gigantisch panoramisch raam en het zadeldak bestaat uit een rooster met twaalf elektrisch bediende dakvlakvensters. Op vraag van de dienst Ruimtelijke Ordening kwamen er in de kinderkamers >

1 De voorgevel reflecteert geenszins de open structuur van deze woning. Het roostermetaalwerk ter hoogte van de eerste verdieping filtert het licht en de inkt in de slaap- en badkamer van de ouders.

2 Het zonlicht stroomt via het panoramische raam op de verdieping ongehinderd op de eettafel die in het verlengde ligt van de centrale keukenblok. Ook boven die laatste werden de betonnen pedalen zichtbaar gelaten.

3 Het optrekken van het dak ter hoogte van het centrale gedeelte tussen de inkom en de zithoek creëert een oase van licht en ruimte op het gelijkvloers.

Door de open structuur, verschillende niveaus en indeling kan de woning volledig afhankelijk van de stemming van de bewoners gebruikt worden.

nog twee dakvlakvensters aan de voorzijde van het dak.

Tijdens warme zomerdagen kunnen de dakvlakvensters opengezet worden. 's Nachts kunnen de bewoners naar de sterrenhemel kijken. Al die ramen worden elektrisch bediend en als het te hard waait of regent, gaan ze automatisch dicht. Er is uiteraard ook zonwering voorzien.

Specifieke oplossing

Volgens de stedenbouwkundige voorschriften moest in de woning een garage voorzien worden. Dat heeft tot een specifieke oplossing geleid. Een klassieke garage met een poort verhindert immers elk contact met de buitenwereld en zo'n garage gaat ook gedeeltelijk ten koste van de leefruimte. Een carport was geen optie, want dan was de woning niet meer verankerd in de aarde en dat vond de architect in tegenspraak met de typologie van de

omliggende woningen. Hij wilde de beschikbare ruimte op een frisse manier invullen. De architect ontwierp daarom een garage die tegelijkertijd fungeert als een soort verbrede ingang. Cuypers: "De inkom vormt tegelijk een ruimte waar de auto kan worden geparkeerd." De inkom is meteen ook het eerste deel van de leefruimte. Grote draaideuren sluiten hem af van de leefruimte, maar als ze open staan, vallen de deuren niet meer op. Naast de inkom annex garage is er ruimte voor praktische vertrekken: een berging, een toilet, een wasplaats, een vestiaire en een fietsstalling.

Op het gelijkvloers werd de brede inkom sterker benadrukt, de dakvlakvensters en de brede inkom zijn de enige openingen langs de straatzijde.

Achter de ruime, afsluitbare inkomhal/garage bevindt zich een grote leefruimte met een open keuken die bestaat uit een groot >

- 1 De ontspanningsruimte naast de ouderlijke slaapkamer op de eerste verdieping. De dakvlakramen worden automatisch bediend en zijn voorzien van zonwering.
- 2 Vanuit de ontspanningsruimte op de verdieping hebben de bewoners via het gevelbrede raam een panoramisch uitzicht op de omgeving. Het groendak boven de zithoek geeft dit landschapsschilderij de final touch.
- 3 De slaapkamer van de ouders kan door middel van een schuifdeur volledig afgescheiden worden van de lounge ruimte.

kookeiland met een aangrenzende eettafel. Naast de grote draaideuren van de ingang bevindt zich een wand met keukenkasten en -toestellen. Het kookeiland bevat de spoelbakken, vaatwasser en gasfornuis. Achteraan in het verlaagde gedeelte van de leefruimte ligt de zithoek.

Op de verdieping bevindt zich een ontspanningsniveau, een soort antichambre van het gelijkvloers.

Nadeel wordt voordeel

De keuze voor glas in de achtergevel werd mee bepaald door de principieel ongunstige oriëntatie van het terrein. De tuin en achterzijde liggen oostelijk, de voorgevel ligt westelijk. Door de glazen achtergevel valt het ochtendlicht rechtstreeks naar binnen, terwijl de hoogstaande middagzon de gevel in glas niet overmatig opwarmt. De lage avondzon wordt dan weer gefilterd door het metselwerk in roosterverband van de verdieping. Alle kamers die om wat privacy vragen, zitten vlak achter de voorgevel slaapkamers, badkamers en bergingen. Het metselwerk beschut de bewoners trouwens ook tegen inkijk en te veel zonlicht.

Anderzijde bijzonderheid: aan de rechterkant van de woning werd een dubbele draagmuur gecreëerd. De technische installaties en de trapdeuren werden tussen deze twee muren gegroepeerd, zodat de overgebleven ruimte zo veel mogelijk open gehouden kon worden. De technische ruimtes liggen ietwat hoger dan de leefruimte, wat bijzonder handig is bij het reinigen van de betonnen vloer. De deuren zijn zonder kader geplaatst en staan door de kleine verhoging los van de grond, waardoor ze als het ware een grafisch element vormen.

Boven de inkom ligt de ouderlijke slaapkamer. Een grote schuifdeur kan de slaapkamer afsluiten van de lounge, maar de lounge kan evengoed deel uitmaken van de slaapkamer. Aan de slaapkamer grenzen een badkamer, een dressing en een afzonderlijk toilet.

Van op het ontspanningsniveau loopt een tweede trap naar het niveau van de kinderslaapkamers. Op dit niveau werd een douche voorzien en op elke kamer is er een wastafel. De scheidingwand tussen de slaapkamers en de overloop werd tot op twee meter uitgevoerd in hout om de privacy te vrijwaren, het hoog-

ste gedeelte bestaat uit glas. Op die manier stroomt het licht rechtstreeks de kinderslaapkamers binnen.

Landschap als kunstwerk

Hoewel de woning een vrij compact en gesloten geheel lijkt aan de voorzijde, biedt ze op plaatsen waar weinig inkijk is, een bijzonder open blik op de buitenwereld. Het grote, gevelbrede raam achteraan op de verdieping laat niet alleen het licht rijkelijk binnenstromen, maar doet meteen dienst als een soort natuurlijk landschapkunstwerk. Het raam biedt een panoramisch zicht over de groene omgeving. Het groendak boven de zitruimte wordt mee opgenomen in het landschapsschilderij.

Grote intimiteit

Door de vides en de terrasvormige opbouw ervaren de bewoners perfect het totale volume van de woning. Toch kunnen ze binnen dat kader hun eigen sfeer creëren. Door het dak van het gelijkvloers omhoog te trekken, ontstaan er immers verschillende sferen op eenzelfde vloer. De sfeer in de hoge ruimte waar de

eettafel staat, is helemaal anders dan in het lager gelegen keukengedeelte. In de zithoek, eveneens met laag plafond, bestaat de mogelijkheid om een interne hoek te creëren. Aan een U-vormige rail hangt een kamerhoog gordijn, waardoor de bewoners de zithoek kunnen afsluiten van de andere ruimtes.

Meegroeiwoning

Door de open structuur, de verschillende niveaus en de indeling kan de woning volledig afhankelijk van de stemming van de bewoners gebruikt worden. Er is respect voor de privacy van de verschillende bewoners, maar ook voldoende ruimte voor het groepsgebeuren. Mits een paar ingrepen zijn er verschillende manieren van wonen mogelijk in dit huis. De ruimte is zelfs zodanig ingedeeld dat met enkele bescheiden aanpassingen de woning kan omgebouwd worden tot een kantoor.

De structuur van de woning is weinig determinerend, de dragende elementen zijn minimaal. Over drie plateaus wordt een maximale woonoppervlakte aangeboden. Het gebruik ervan wordt ingevuld door de bewoner van dat moment.

- 1 Zicht van achter de borstwering ter hoogte van de kinderkamers op het groendak en de omgeving.
- 2 Het gebruik van terugkerende materialen – zoals hier het padoekhout – creëert evenwicht en rust in de woning.

Cuyper: "Het is uiteraard dankzij de open geest van de opdrachtgevers dat we tot deze oplossing konden komen. De bewoners wilden geen huis met een traditionele indeling. Ook hier was er een goede dialoog tussen de opdrachtgever en de ontwerper, in de loop van de samenwerking leer je elkaar kennen, stuur je bij en verfijn je de plannen. Dat maakt in mijn ogen het project altijd beter."

Voor de afwerking van de plafonds werden de betonnen welfsels zichtbaar en zonder afwerking gelaten. Daar waar wel afwerking nodig of gewenst was, werd deze sterk afgelijnd tegenover het industriële beton. Het niet gebruiken van extra profielen of opsmuk versterkt het evenwicht en profileert de structuur scherp als zuivere vlakken met mooie verhoudingen.

Dat geldt ook voor de eenvoudige borstwering aan de trappen. Die is een herhaling van de hoogte van de muur onder het panoramische raam en van de borstwering aan de kinderkamers. De trap bestaat uit een eenvoudige betonnen leuning met houten treden tussen de leuning en de muur.

Hier werd niet gekozen voor de gemakkelijkste oplossing noch voor traditionele of voor de hand liggende afwerkingstechnieken en materialen. De woning is het resultaat van een intensief en creatief denkproces, waarbij de architect en zijn team nuchter en pragmatisch te werk gingen. Niet alleen zakelijke elementen als materiaalkeuze en kleurenpalet zijn belangrijk, het geheel moet ook een ziel hebben. En dat is in deze meer dan gelukt! ■

PROJECTINFO

U vindt meer foto's op
www.ligbouwen.be

REALISATIE

Cuyper & Q architecten bvba
Architect Gerf Cuyper en
interieurarchitecte Ise Quarynaegens
Bogaardestraat 10-12
2000 Antwerpen
t 032324849
info@cuyper-q.be
www.cuyper-q.be

TECHNISCHE FIGE

Type woning: rijwoning
Beschikbare woonoppervlakte: 200 m²
Gebruikte materialen: dragend metselwerk met snelbouwsteen en betonnen draagvloeren met predallen (ruwbouw); donkerkleurige kleidakpan type Migeon Vauban (dak); donkerkleurige handvormsteen type wijngaard (gevel); deels aluminium, deels thermisch onderbroken staal, hoogrendementsglas U-waarde 1,1W/m²K (buitenschrijnwerk); gepolierd beton (vloeren inkomhal, woonkamer, keuken, badkamer); padoeklineer (meubilair keuken en slaapkamer)
Budget: 200.000 euro (excl. btw en erelonen)

STERKE PUNTEN

Volgens de architect

1. De strakke, uitgepuurde lijnen van de structuur.
2. De vides en de terrasvormige opbouw creëren mooie doorkijken.
3. De breedte van het terrein werd optimaal benut.
4. Verschillende ruimtes hebben een multifunctioneel karakter.
5. Het panoramische raam dat ook dienst doet als landschapsschilderij.

GELIJKVLOERS

BK	Badkamer
BE	Berging
DC	Douchepeel
DR	Dressing
EP	Eetplaats
GA	Garage
KE	Keuken
PR	Polyvalente ruimte
SA	Salon
SK	Slaapkamer
TR	Technische ruimte
VI	Vide
WC	Toilet

1^e VERDIEPING2^e VERDIEPING